

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนคติของบุคลากรโรงพยาบาลที่มีต่อสภาพและบริการของห้องสมุด โรงพยาบาลพระปกเกล้า จังหวัดจันทบุรี ทั้งทางด้านอาคารสถานที่ วัสดุครุภัณฑ์ วัสดุสิ่งพิมพ์ การปฏิบัติงานของบุคลากร ระเบียบการใช้ห้องสมุดและบริการต่าง ๆ ของห้องสมุด รวมทั้งความต้องการในการใช้บริการที่ห้องสมุด จัดให้บริการและยังไม่ได้จัดให้บริการ โดยกำหนดสมมุติฐานไว้ดังนี้

1. บุคลากรโรงพยาบาลทั้ง 3 กลุ่มคือ กลุ่มแพทย์ กลุ่มพยาบาลและกลุ่มนักวิชาการทางการแพทย์ มีความคิดเห็นต่อสภาพและบริการของห้องสมุดแตกต่างกัน
2. บุคลากรโรงพยาบาลทั้ง 3 กลุ่มดังกล่าว มีความต้องการในการใช้บริการห้องสมุดแตกต่างกัน
3. แพทย์และทันตแพทย์มีความเห็นต่อสภาพและบริการของห้องสมุดแตกต่างไปจากแพทย์ฝึกหัดและนิสิตแพทย์
4. แพทย์และทันตแพทย์มีความต้องการในการใช้บริการห้องสมุดแตกต่างไปจากแพทย์ฝึกหัดและนิสิตแพทย์
5. พยาบาลและเจ้าหน้าที่พยาบาลมีความคิดเห็นต่อสภาพและบริการของห้องสมุดแตกต่างกัน
6. พยาบาลและเจ้าหน้าที่พยาบาลมีความต้องการในการใช้บริการห้องสมุดแตกต่างกัน

ในการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามถึงบุคลากรโรงพยาบาลพระปกเกล้า ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มแพทย์ 79 คน กลุ่มพยาบาล 257 คน และกลุ่มนักวิชาการ 24 คน รวม 360 คน ใ้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์ใช้การได้คืนมา 283 ชุด คิดเป็นร้อยละ 78.61

แบบสอบถามที่ใช้ เป็นเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้มีเนื้อหา 2 ตอนคือ ตอนที่ 1 แบ่งออกเป็นข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม กับข้อมูลจากบุคลากรที่ไม่ใช่บริการของห้องสมุด ตอนที่ 2 เป็นเรื่องลักษณะการใช้ห้องสมุดของผู้ที่ให้บริการ ความพึงพอใจ และข้อเสนอแนะต่อสภาพและบริการของห้องสมุด และความต้องการในการให้บริการของห้องสมุดของผู้ที่เคยใช้บริการ โดยมีผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

บุคลากรโรงพยาบาลผู้ตอบแบบสอบถามใช้ห้องสมุดจำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 53.00 และผู้ที่ไม่ใช่ห้องสมุด 133 คน คิดเป็นร้อยละ 47.00 เมื่อจำแนกตามกลุ่มบุคลากรแล้วปรากฏว่า ผู้ที่ใช้ห้องสมุดเป็นกลุ่มแพทย์ร้อยละ 98.33 กลุ่มพยาบาลร้อยละ 35.15 และกลุ่มนักวิชาการร้อยละ 95.24 และผู้ที่ไม่ใช่ห้องสมุดเป็นกลุ่มแพทย์ร้อยละ 1.67 กลุ่มพยาบาลร้อยละ 64.85 ส่วนกลุ่มนักวิชาการร้อยละ 4.76

ข้อมูลจากบุคลากรที่ไม่ใช่บริการห้องสมุด

สาเหตุประการสำคัญที่สุดที่ทำให้บุคลากรโรงพยาบาลไม่ใช่บริการห้องสมุดคือ ไม่มีเวลาไปใช้ห้องสมุด โดยมีผู้ตอบคิดเป็นร้อยละ 85.70 กลุ่มพยาบาลให้เหตุผลข้อนี้ร้อยละ 84.95 ส่วนกลุ่มนักวิชาการที่ให้เหตุผลข้อนี้มีเพียงร้อยละ 0.75 สำหรับสาเหตุสำคัญอื่น ๆ รองลงมา กลุ่มพยาบาลเป็นผู้ดูแลเหตุผลทั้งหมด คือไม่คุ้นเคยกับการใช้ห้องสมุด และห้องสมุดอยู่ในที่ ๆ ใช้ไม่สะดวกคิดเป็นร้อยละ 25.60 และ 11.30 ตามลำดับ

ลักษณะการใช้ห้องสมุดของผู้ให้บริการ

ในด้านความถี่ในการใช้ห้องสมุดของบุคลากรโรงพยาบาล พบว่าบุคลากรโรงพยาบาลร้อยละ 80.67 มีอัตราความถี่ในการใช้ห้องสมุดไม่แน่นอนทั้ง 3 กลุ่ม คือ กลุ่มพยาบาลใช้ห้องสมุดในอัตราความถี่ไม่แน่นอนสูงที่สุดคิดเป็นร้อยละ 95.77 รองลงมาคือกลุ่มนักวิชาการร้อยละ 90.00 และกลุ่มแพทย์ร้อยละ 59.33 ส่วนความถี่อื่นในการใช้ห้องสมุด ปรากฏว่ากลุ่มแพทย์ใช้ห้องสมุดเกือบทุกวันมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ คือร้อยละ 20.34

ช่วงเวลาที่มีบุคลากรของโรงพยาบาลทั้ง 3 กลุ่ม ชอบใช้ห้องสมุดมากที่สุดคือ เฉพาะเวลาที่ต้องการค้นคว้าเรื่องใดเรื่องหนึ่ง คิดเป็นร้อยละ 65.33 สำหรับ ภายในกลุ่มแต่ละกลุ่ม กลุ่มแพทย์ใช้ห้องสมุดเวลาว่างจากการทำงานสูงสุดคือร้อยละ 72.88 กลุ่มนักวิชาการและกลุ่มพยาบาลใช้ห้องสมุดในช่วงเวลาที่ต้องการค้นคว้าเรื่อง ใดเรื่องหนึ่งสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 75.00 และ 71.83 ตามลำดับ

สำหรับวัตถุประสงค์สำคัญในการใช้ห้องสมุดของบุคลากรโรงพยาบาลนั้น ส่วนใหญ่ ร้อยละ 72.00 มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน และ เพื่อพิจารณาแต่ละกลุ่มแล้วพบว่า กลุ่มแพทย์มีวัตถุประสงค์ในการใช้ห้องสมุดเพื่ออ่านหนังสือ และสิ่งพิมพ์ทางวิชาการสูงสุด เท่ากับการพิมพ์-คินหนังสือ วารสารและสิ่งพิมพ์อื่น ๆ คือ ร้อยละ 84.74 ส่วนกลุ่มนักวิชาการและกลุ่มพยาบาลใช้ห้องสมุดเพื่อเพิ่มพูนความรู้และ ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานสูงสุดทั้ง 2 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 75.00 และ 66.19 ตามลำดับ

วิธีการที่บุคลากรของโรงพยาบาลค้นหาหนังสือและสิ่งพิมพ์ที่ต้องการจากห้องสมุด สูงสุดได้แก่การถามบรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ คิดเป็นร้อยละ 72.00 เมื่อพิจารณา ในกลุ่มแพทย์จะพบว่าแพทย์ใช้วิธีค้นหาหนังสือและสิ่งพิมพ์ โดยการค้นหาตามชั้นหรือ ตู้เก็บหนังสือวารสารที่ต้องการสูงกว่าวิธีอื่นคือร้อยละ 83.05 กลุ่มพยาบาลใช้วิธีตาม บรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 64.78 และกลุ่มนักวิชาการใช้วิธีตาม บรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่มากกว่าวิธีอื่นเช่นกัน คือร้อยละ 85.00

ประเภทของสิ่งพิมพ์ทางวิชาการของห้องสมุดที่มีผู้ใช้บ่อยครั้งได้แก่หนังสือภาษาไทย โดยมีผู้ใช้สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 74.66 เมื่อแยกพิจารณาในกลุ่มแต่ละกลุ่มแล้วพบว่า กลุ่มแพทย์ใช้หนังสือภาษาอังกฤษมากกว่าใช้สิ่งพิมพ์ชนิดอื่น คือร้อยละ 84.74 ส่วนกลุ่ม นักวิชาการและกลุ่มพยาบาลใช้หนังสือภาษาไทยเป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 100.00 และ 67.60 ตามลำดับ

ส่วนการใช้บริการต่าง ๆ ของห้องสมุดที่ผู้ใช้บริการเคยใช้ พบว่ากลุ่มบุคลากร ของโรงพยาบาลทั้ง 3 กลุ่มใช้บริการ พิมพ์-คินหนังสือ วารสาร และสิ่งพิมพ์มากกว่าบริการ

อื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 80.00 กลุ่มแพทย์ใช้บริการนี้คิดเป็นร้อยละ 94.91 กลุ่มพยาบาลใช้ร้อยละ 70.42 และกลุ่มนักวิชาการใช้ร้อยละ 70.00 และเมื่อพิจารณาถึงบริการที่มีผู้ใช้บ่อย พบว่าบุคลากรของโรงพยาบาลใช้บริการแนะนำการใช้ห้องสมุด บริการรถตุ๊กตุ๊ก และบริการจองหนังสืออยู่ในระดับน้อย คือร้อยละ 4.00, 6.00 และ 8.00 ตามลำดับ

ความคิดเห็นของผู้ใช้บริการห้องสมุดที่มีต่อสภาพและบริการของห้องสมุด

ผลจากการประมวลสรุป ความคิดเห็นของบุคลากรผู้ใช้บริการห้องสมุดที่มีต่อสภาพและบริการของห้องสมุด พบว่า บุคลากรทั้ง 3 กลุ่มมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นต่อสภาพและบริการของห้องสมุดโรงพยาบาลพระปกเกล้าว่า ห้องสมุดอยู่ในเกณฑ์ โดยมีความเฉลี่ยของน้ำหนักความคิดเห็น 3.75 ซึ่งกลุ่มแพทย์เป็นกลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยของน้ำหนักความคิดเห็นสูงที่สุดคือมีค่า $\bar{X} = 3.81$ กลุ่มพยาบาลมีค่า $\bar{X} = 3.74$ และกลุ่มนักวิชาการมีค่า $\bar{X} = 3.61$ และจากการพิจารณารายละเอียดรายข้อ คือเรื่อง อาคารสถานที่ วัสดุครุภัณฑ์ วัสดุสิ่งพิมพ์ บุคลากรห้องสมุด ระเบียบการใช้ห้องสมุด และบริการต่าง ๆ ของห้องสมุดแล้ว ปรากฏว่าบุคลากรทุกกลุ่มมีความเห็นตรงกันว่ารายละเอียดทุกเรื่องดังกล่าวข้างต้นอยู่ในเกณฑ์ ยกเว้นเพียงเรื่องเดียวคือ เรื่องวัสดุสิ่งพิมพ์ ซึ่งบุคลากรทั้งหมด มีค่าเฉลี่ยของน้ำหนักความคิดเห็นรวมว่า อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง คือมีค่า $\bar{X} = 3.59$ ส่วนความคิดเห็นในเรื่องอื่น ๆ ที่อยู่ในเกณฑ์นั้น ปรากฏว่าค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ในเรื่องการปฏิบัติงานของบุคลากรห้องสมุดสูงที่สุด คือมีค่า $\bar{X} = 4.02$ ดังรายละเอียด

อาคารสถานที่

ในเรื่องอาคารสถานที่ปรากฏว่า บุคลากรทั้ง 3 กลุ่ม มีค่าเฉลี่ยของน้ำหนักความคิดเห็นรวม ในเรื่องอาคารสถานที่ว่า จักอยู่ในเกณฑ์ ค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 3.91$ โดยกลุ่มบุคลากรทั้งกลุ่มแพทย์ กลุ่มพยาบาล และกลุ่มนักวิชาการ มีความเห็นเหมือนกันว่าอาคารสถานที่ของห้องสมุดอยู่ในเกณฑ์ที่มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 3.86, 3.94$ และ 3.94 ตามลำดับ เมื่อพิจารณารายละเอียดข้อของเรื่องอาคารสถานที่แล้ว พบว่าบุคลากรทั้ง 3 กลุ่มมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) รายละเอียดอยู่ในเกณฑ์ทั้งหมด โดยเฉพาะเรื่องห้องสมุด

อยู่ในที่ ๆ ไปใช้ใกล้สะดวก มีค่าเฉลี่ย (\bar{x}) สูงสุด = 4.11 และเรื่องการแบ่งเนื้อที่
ภายในห้องสมุดใกล้สัดส่วนมีค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าที่สูงสุด = 3.73

วัตถุประสงค์

ความคิดเห็นของผู้ใช้บริการห้องสมุด ในเรื่องวัตถุประสงค์ของห้องสมุด
โรงพยาบาล พบว่าค่าเฉลี่ยของน้ำหนักความคิดเห็นรวม = 3.81 หมายถึงวัตถุประสงค์
ห้องสมุดอยู่ในเกณฑ์ดี เมื่อดูรายละเอียดของค่าเฉลี่ยของน้ำหนักความคิดเห็นรวมของ
แต่ละกลุ่ม ปรากฏว่าบุคลากรทุกกลุ่ม คือกลุ่มแพทย์ กลุ่มพยาบาล และกลุ่มนักวิชาการ
มีความเห็นสอดคล้องกันว่า วัตถุประสงค์ห้องสมุดอยู่ในเกณฑ์ดี โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{x}) รวม
3.84, 3.80 และ 3.75 ตามลำดับ ส่วนค่าเฉลี่ย \bar{x} รายละเอียดทุกข้อก็อยู่ในเกณฑ์ดี
เช่นกัน โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{x}) สูงสุดในเรื่อง จำนวนโต๊ะเก้าอี้เพียงพอค่า $\bar{x} = 3.93$
และค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ในเรื่องนี้มีชั้นหรือตู้เก็บวัสดุสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เพียงพอค่าที่สูงสุดโดยมีค่า $\bar{x} =$
3.66

วัตถุประสงค์

บุคลากรกลุ่มแพทย์ กลุ่มพยาบาล และกลุ่มนักวิชาการ มีค่าเฉลี่ย
น้ำหนักความคิดเห็นในเรื่องวัตถุประสงค์ของห้องสมุด ว่าจัดอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ค่าเฉลี่ย
(\bar{x}) = 3.59 แต่เมื่อศึกษาค่าเฉลี่ยของน้ำหนักความคิดเห็นรายกลุ่มแล้ว ปรากฏว่า
มีกลุ่มแพทย์เพียงกลุ่มเดียวที่เห็นว่า วัตถุประสงค์ของห้องสมุดอยู่ในเกณฑ์ดี มีค่า $\bar{x} =$
3.70 ส่วนกลุ่มพยาบาลและกลุ่มนักวิชาการ มีความเห็นตรงกันว่า วัตถุประสงค์ของ
ห้องสมุดจัดอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง โดยมีค่า $\bar{x} = 3.58$ และ 3.25 ตามลำดับ สำหรับ
ค่าเฉลี่ยของน้ำหนักความคิดเห็นรายข้อ ซึ่งมีอยู่ทั้งหมด 23 ข้อนั้น จัดว่าอยู่ในเกณฑ์
10 ข้อ ส่วนอีก 13 ข้อ อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง และค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ที่จัดอยู่ในเกณฑ์
สูงสุด ได้แก่เรื่องหนังสือ วารสารและสิ่งพิมพ์ของห้องสมุดจัดอยู่ในสภาพที่ ใหม่ ไม่
ชำรุดฉีกขาด มีค่า $\bar{x} = 3.97$ ส่วนค่าเฉลี่ย \bar{x} ที่จัดอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ค่าสูงสุด คือ
ในเรื่องการมีส่วนร่วมในการเสนอให้ห้องสมุดซื้อหนังสือและสิ่งพิมพ์ โดยมีค่า $\bar{x} = 3.12$

บุคลากรของห้องสมุด

ในเรื่องบุคลากรของห้องสมุดปรากฏว่าค่าเฉลี่ยน้ำหนักของความคิดเห็นของบุคลากรทั้ง 3 กลุ่มมีระดับค่อนข้างสูงคือค่า $\bar{X} = 4.02$ หมายความว่า การปฏิบัติงานของบุคลากรห้องสมุดจัดอยู่ในเกณฑ์ โดยมียาวละเอียดดังนี้คือ กลุ่มแพทย์มีค่า $\bar{X} = 4.23$ กลุ่มพยาบาลมีค่า $\bar{X} = 3.82$ และกลุ่มนักวิชาการมีค่า $\bar{X} = 4.02$ เมื่อพิจารณาเรียบร้อยแล้ว บุคลากรทั้ง 3 กลุ่ม มีค่าเฉลี่ยของน้ำหนักความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรห้องสมุดอยู่ในเกณฑ์ทั้งหมด โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) สูงสุด ในเรื่องเจ้าหน้าที่มีมารยาทและอัธยาศัยดี และเจ้าหน้าที่ให้ความสะดวกในการติดต่อโดยมีค่า $\bar{X} = 4.10$ ทั้ง 2 หัวข้อ ส่วนค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ต่ำสุดในเรื่องบุคลากรของห้องสมุดคือ ความเพียงพอของจำนวนเจ้าหน้าที่ให้บริการมีค่า $\bar{X} = 3.92$

ระเบียบการใช้ห้องสมุด

สำหรับค่าเฉลี่ยของน้ำหนักความคิดเห็นของบุคลากรผู้ใช้ห้องสมุดทั้ง 3 กลุ่มมีความเห็นตรงกันว่า ระเบียบห้องสมุดจัดอยู่ในเกณฑ์ มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 3.92 โดยกลุ่มแพทย์มีค่า $\bar{X} = 4.00$ กลุ่มพยาบาลมีค่า $\bar{X} = 3.90$ และกลุ่มนักวิชาการมีค่า $\bar{X} = 3.75$ สำหรับความคิดเห็นรายข้อนั้น บุคลากรทั้ง 3 กลุ่ม มีความเห็นท่านองเดียวกันทุกข้อว่า ระเบียบการใช้ห้องสมุดอยู่ในเกณฑ์ โดยมีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นรายข้อสูงสุดในเรื่อง ความเหมาะสมของระยะเวลาที่ห้องสมุดเปิดทำการมีค่า $\bar{X} = 4.12$ และมีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นต่ำสุดในเรื่อง ความเหมาะสมของอัตราค่าปรับหนังสือ ซึ่งมีค่า $\bar{X} = 3.72$

บริการต่าง ๆ ของห้องสมุด

ส่วนเรื่องบริการต่าง ๆ ของห้องสมุดนั้น เมื่อพิจารณาจากตารางแล้วพบว่า กลุ่มบุคลากรผู้ใช้บริการห้องสมุด ทั้ง 3 กลุ่ม มีค่าเฉลี่ยของ น้ำหนักความคิดเห็นรวมเกี่ยวกับบริการต่าง ๆ ของห้องสมุดว่าอยู่ในเกณฑ์ คือมีค่า $\bar{X} = 3.72$ ซึ่งแยกออกเป็นกลุ่มแพทย์มีค่า $\bar{X} = 3.67$ กลุ่มพยาบาลมีค่า $\bar{X} = 3.76$ และกลุ่ม

นักวิชาการมีค่า $\bar{X} = 3.72$ แต่เมื่อพิจารณาถึงความคิดเห็นของกลุ่มบุคลากรทั้ง 3 กลุ่มที่มีต่อบริการต่าง ๆ ของห้องสมุดเป็นรายข้อแล้ว ปรากฏว่าค่าเฉลี่ยของน้ำหนักความคิดเห็นในเรื่องบริการต่าง ๆ ของห้องสมุด แตกต่างกันไปออกเป็น 2 เกณฑ์ คือ เกณฑ์ที่ 1 และเกณฑ์ปานกลาง สำหรับค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ในเกณฑ์ที่สูงสุดคือเรื่อง ผู้ใช้ได้รับความสะดวกในการ ยืม-คืนหนังสือ และสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ค่า $\bar{X} = 4.20$ ส่วนค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ในรายข้อที่อยู่ในเกณฑ์ปานกลางมีดังนี้ คือ เรื่องการประชาสัมพันธ์ของห้องสมุด ประโยชน์จากการใช้บริการหนังสือสำรอง ประโยชน์จากการใช้คู่มือช่วยค้น Index Medicus ความสะดวกในการใช้บริการจองหนังสือ และประโยชน์ที่ได้รับจากข่าวที่คัดจากสิ่งพิมพ์ (กฤตภาค) ซึ่งเรื่องประโยชน์จากการใช้กฤตภาค มีค่า \bar{X} เท่ากับ 3.19

ความต้องการในการใช้บริการต่าง ๆ ของห้องสมุดของผู้ใช้บริการ

ในด้านความต้องการ ในการใช้บริการห้องสมุดของบุคลากรของโรงพยาบาลทั้ง 3 กลุ่ม ซึ่งเป็นผู้ใช้บริการ ปรากฏว่าบุคลากรทั้ง 3 กลุ่ม มีค่าเฉลี่ยของน้ำหนักความต้องการในการใช้บริการห้องสมุดอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) รวม 3.13 และบุคลากรทุกกลุ่มมีค่าเฉลี่ยของน้ำหนักความต้องการรายกลุ่มใกล้เคียงกันคืออยู่ในเกณฑ์ปานกลาง โดยแพทย์มีค่า $\bar{X} = 3.13$ กลุ่มพยาบาลมีค่า $\bar{X} = 3.21$ และกลุ่มนักวิชาการมีค่า $\bar{X} = 2.92$ เมื่อพิจารณาถึงบริการต่าง ๆ เป็นรายข้อแล้วพบว่า มีบริการเพียงชนิดเดียวที่บุคลากรทั้ง 3 กลุ่มมีความต้องการใช้บริการชนิดนี้อยู่ในเกณฑ์มากที่สุดได้แก่บริการ ยืม - คืนหนังสือ วารสารและสิ่งพิมพ์ โดยมีค่า $\bar{X} = 3.95$ ส่วนบริการอื่น ๆ ผู้ใช้มีความต้องการใช้บริการอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ยกเว้นบริการขอดำเอกสารจากต่างประเทศ ซึ่งบริการชนิดนี้มีผู้ต้องการใช้อยู่ในระดับน้อย คือมีค่า $\bar{X} = 2.48$

ผลการทดสอบสมมติฐาน ข้อที่ 1

จากสมมติฐานข้อที่ 1 บุคลากรโรงพยาบาลทั้ง 3 กลุ่มคือ กลุ่มแพทย์ กลุ่มพยาบาลและกลุ่มนักวิชาการ มีความคิดเห็นต่อสภาพและะบริการห้องสมุดแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานแล้วปรากฏว่า บุคลากรทั้ง 3 กลุ่มของโรงพยาบาลมีความคิดเห็น
 ต่อสภาพและบริการของห้องสมุดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ในการทดสอบ
 ครั้งนี้ได้ทำการทดสอบในรายละเอียดเกี่ยวกับเรื่อง อาคารสถานที่ วัสดุครุภัณฑ์
 วัสดุสิ่งพิมพ์ บุคลากรห้องสมุด ระเบียบการใช้ห้องสมุด และบริการต่าง ๆ ของห้องสมุด
 พบว่าผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนในเรื่องของ วัสดุสิ่งพิมพ์ บุคลากรของห้องสมุด
 ระเบียบการใช้ห้องสมุดและบริการต่าง ๆ ของห้องสมุด มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
 ที่ระดับ .01 ทั้ง 4 หัวข้อดังกล่าว ส่วนเรื่องอาคารสถานที่และวัสดุครุภัณฑ์ไม่ปรากฏว่า
 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

และจากการเปรียบเทียบรายคู่ในเรื่องความคิดเห็นของบุคลากรต่อสภาพและ
 บริการของห้องสมุดแล้ว ปรากฏว่า กลุ่มแพทย์กับกลุ่มพยาบาลมีความคิดเห็นต่อสภาพ
 และบริการของห้องสมุดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 กลุ่มแพทย์กับกลุ่ม
 นักวิชาการ มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และกลุ่มพยาบาล
 กับกลุ่มนักวิชาการก็มีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 เช่นกัน

สมมติฐานข้อที่ 2 บุคลากรของโรงพยาบาลทั้ง 3 กลุ่ม มีความต้องการ
 ในการใช้บริการห้องสมุดแตกต่างกัน จากผลของการวิเคราะห์ความแปรปรวนของ
 คะแนนความต้องการในการใช้บริการของบุคลากรทั้ง 3 กลุ่ม แล้ว พบว่าบุคลากรทั้ง 3
 กลุ่มของโรงพยาบาลมีความต้องการในการใช้บริการห้องสมุดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
 ที่ระดับ .01

เมื่อทำการ เปรียบเทียบรายคู่ในเรื่องความต้องการในการใช้บริการห้องสมุด
 ของกลุ่มบุคลากรทุกกลุ่มแล้ว ปรากฏว่ากลุ่มแพทย์กับกลุ่มพยาบาล กลุ่มแพทย์กับกลุ่ม
 นักวิชาการ และกลุ่มพยาบาลกับกลุ่มนักวิชาการ มีความต้องการใช้บริการต่าง ๆ ของ
 ห้องสมุดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ทั้ง 3 กลุ่ม

สมมติฐานข้อที่ 3 แพทย์และทันตแพทย์มีความคิดเห็นต่อสภาพและบริการของ
 ห้องสมุดแตกต่างไปจากแพทย์ฝึกหัดและนิสิตแพทย์ ผลปรากฏว่าแพทย์และทันตแพทย์

มีความคิดเห็นต่อสภาพและบริการของห้องสมุดแตกต่างจากแพทย์ฝึกหัดและนิสิตแพทย์ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 โดยแพทย์และทันตแพทย์มีค่าเฉลี่ยของน้ำหนักความคิดเห็นต่อสภาพและบริการของห้องสมุด ในเรื่องวัสดุสิ่งพิมพ์ และบริการต่าง ๆ ของห้องสมุดแตกต่างไปจากแพทย์ฝึกหัดและนิสิตแพทย์ โดยมีระดับนัยสำคัญที่ .01

สมมุติฐานข้อที่ 4 แพทย์และทันตแพทย์มีความต้องการในการใช้บริการห้องสมุดแตกต่างไปจากแพทย์ฝึกหัดและนิสิตแพทย์ ผลการทดสอบสมมุติฐานปรากฏว่า แพทย์และทันตแพทย์มีความต้องการในการใช้บริการห้องสมุดแตกต่างกับแพทย์ฝึกหัดและนิสิตแพทย์ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

สมมุติฐานข้อที่ 5 พยาบาลและเจ้าหน้าที่พยาบาลมีความคิดเห็นต่อสภาพและบริการของห้องสมุดแตกต่างกัน จากการทดสอบสมมุติฐานดังกล่าวพบว่า พยาบาลมีค่าเฉลี่ยน้ำหนักความคิดเห็นต่อสภาพและบริการของห้องสมุดแตกต่างกับเจ้าหน้าที่พยาบาล อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และเมื่อทำการทดสอบรายข้อในหัวข้อเรื่องอาคารสถานที่ วัสดุครุภัณฑ์ วัสดุสิ่งพิมพ์ บุคลากรห้องสมุด ระเบียบการใช้ห้องสมุด และบริการต่าง ๆ ของห้องสมุดแล้วปรากฏว่า มีเพียงเรื่องวัสดุสิ่งพิมพ์ของห้องสมุดหัวข้อเดียว ที่พยาบาลและเจ้าหน้าที่พยาบาลมีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

สมมุติฐานข้อที่ 6 พยาบาลและเจ้าหน้าที่พยาบาลมีความต้องการใช้บริการห้องสมุดแตกต่างกัน ผลการทดสอบปรากฏว่า พยาบาลและเจ้าหน้าที่พยาบาลมีค่าเฉลี่ยของน้ำหนักความต้องการในการใช้บริการห้องสมุดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

สรุปรวมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ที่ไม่ใช้บริการห้องสมุดและใช้บริการห้องสมุด ดังนี้คือ

ผู้ที่ไม่ใช้บริการห้องสมุดที่แสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะ เป็นกลุ่มพยาบาลทั้งสิ้น 97 คน และผู้ที่ใช้บริการของห้องสมุดแสดงความคิดเห็น 30 คน โดยเป็นกลุ่มแพทย์ 20 คน กลุ่มพยาบาล 5 คน และกลุ่มนักวิชาการ 5 คน รวมทั้งหมด 127 คน โดยบุคลากรแต่ละคนสามารถแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะได้มากกว่า 1 หัวข้อ มีรายละเอียดดังนี้

เรื่องอาคารสถานที่ ผู้แสดงความคิดเห็นเป็น กลุ่มแพทย์ 2 คน กลุ่มพยาบาล 23 คน และกลุ่มนักวิชาการ 1 คน ให้ความเห็นดังนี้ : พยาบาล 14 คน เห็นว่าห้องสมุดตั้งอยู่ในที่ ๆ ไปใช้ใกล้สะดวก รองลงมาพยาบาล 4 คน เห็นว่าห้องสมุดควรมีอาคารแยกเป็นเอกเทศ และพยาบาลอีก 4 คน เห็นว่าห้องสมุดอยู่ไกลจากที่ทำงานเกินไป นอกจากนี้แพทย์ 1 คน นักวิชาการ 1 คน มีความเห็นว่า ห้องโถงที่เก็บหนังสือตำราของห้องสมุดควรติดเครื่องปรับอากาศ แพทย์ 1 คนและพยาบาล 1 คน เห็นว่าห้องสมุดเล็กคับแคบเกินไปควรขยายให้ใหญ่กว่าเดิม และมีพยาบาลอีก 1 คน เห็นว่าแพทย์เขาไปใช้ห้องสมุดแล้วชอบส่งเสียงดัง

เรื่องวัสดุอุปกรณ์ ผู้แสดงความคิดเห็นในหัวข้อนี้เป็นกลุ่มแพทย์ 5 คน มีความเห็นดังนี้ : แพทย์ 2 คน เห็นว่าห้องสมุดควรมีโต๊ะอ่านหนังสือเดี่ยวเฉพาะบุคคล (Study carrel) แพทย์ 1 คน เห็นว่าควรตั้งโต๊ะอ่านหนังสือให้ทางกันเพื่อจะได้มีสมาธิในการอ่านหนังสือ แพทย์ 1 คน เห็นว่าโต๊ะสี่เหลี่ยมจัตุรัสในห้องสมุดนั่งไม่สบายเพราะวางเท้าลำบาก และแพทย์อีก 1 คน มีความเป็นว่าป้ายชื่อที่ชั้นหนังสือและวารสารตัวเล็กเกินไป ทำให้ค้นหาสิ่งพิมพ์ ไม่สะดวก

เรื่องวัสดุสิ่งพิมพ์ กลุ่มแพทย์ 13 คน กลุ่มพยาบาล 23 คน และกลุ่มนักวิชาการ 2 คน ให้ความเห็นและขอเสนอแนะดังนี้ : พยาบาล 15 คน เห็นว่าห้องสมุดควรมีหนังสือสาขาวิชาอื่น ๆ ที่มีใช้ทางการแพทย์ เพื่อให้บริการบุคลากรทุกระดับ รวมทั้งควรมีวารสารที่ทันสมัยเกี่ยวกับเหตุการณ์บ้านเมืองด้วย ความคิดเห็นรองลงมาได้แก่ พยาบาล 7 คน เห็นว่า ห้องสมุดไม่ควรมีหนังสือภาษาอังกฤษมากนักเพราะอ่านเข้าใจยาก ต้องการให้ห้องสมุดซื้อตำราภาษาไทยและวารสารภาษาไทยให้มากกว่านี้ ส่วนความเห็นอื่น ๆ ได้แก่แพทย์ 2 คน และนักวิชาการ 1 คน เห็นว่าหนังสือในสาขาวิชาที่ตนเองมีจำนวนน้อย ไม่เพียงพอกับความต้องการ แพทย์ 2 คน เห็นว่าห้องสมุดมีหนังสืออ้างอิงน้อยเกินไป แพทย์ 2 คน เห็นว่าไม่ได้รับความสะดวกในการใช้วารสารแบบเล่ม เพราะมีวารสารบางเล่มขาดหายไป พยาบาล 1 คน เห็นว่าตนเองควรมีส่วนร่วมในการซื้อสิ่งพิมพ์ของห้องสมุดด้วย

เรื่องบุคลากรของห้องสมุดมีกลุ่มแพทย์จำนวน 1 คน กลุ่มพยาบาล 11 คน และกลุ่มนักวิชาการ 1 คน มีความเห็นคือ : แพทย์ 1 คน พยาบาล 6 คน และนักวิชาการ 1 คน เป็นว่าการปฏิบัติงานของบุคลากรห้องสมุดจัดอยู่ในเกณฑ์ดี พยาบาล 5 คน เห็นว่าบุคลากรของห้องสมุดมีมนุษยสัมพันธ์ แต่มีพยาบาลเพียง 2 คน เห็นว่าการปฏิบัติงานของบุคลากรห้องสมุดไม่ดี เนื่องจากชอบคุยกันเสียงดัง นั่งหลับในเวลาทำงานและไม่ค่อยคุยกับผู้ใช้

เรื่องระเบียบการใช้ห้องสมุด ผู้แสดงความคิดเห็นเป็นกลุ่มแพทย์ 2 คน กลุ่มพยาบาล 10 คน มีความเห็นดังนี้ : พยาบาล 4 คน เห็นว่าระเบียบกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของห้องสมุดดีอยู่แล้ว พยาบาล 3 คน เห็นว่าระเบียบการใช้ห้องสมุดยุ่งยากเกินไป แพทย์ 1 คนและพยาบาล 2 คน เห็นว่า กฎ ระเบียบต่าง ๆ ของห้องสมุดควรมีการอะลุ่มอล่วยบ้างในบางกรณี แพทย์ 1 คน เห็นว่า อัตราค่าบริการหนังสือสำรอง (Reserve Books)แพงเกินไป และพยาบาลอีก 1 คน เห็นว่าห้องสมุดควรเปิดบริการในตอนเช้าวันอาทิตย์ด้วย

เรื่องบริการต่าง ๆ ของห้องสมุด มีกลุ่มแพทย์ 8 คน กลุ่มพยาบาล 13 คน และกลุ่มนักวิชาการ 5 คน แสดงความคิดเห็นคือ : พยาบาล 12 คน เห็นว่าบริการต่าง ๆ ของห้องสมุดอยู่ในเกณฑ์ดี แพทย์ 6 คน และนักวิชาการ 5 คน ไม่ทราบว่าห้องสมุดมีบริการรถตุ๊กตุ๊ก และไม่ทราบว่าสถานที่เก็บ แพทย์ 2 คน เห็นว่าค่าถ่ายเอกสารแพงเกินไป ควรลดราคาลงให้ถูกกว่าเดิม และมีพยาบาลเพียง 1 คน ที่เห็นว่าบริการที่ห้องสมุดจัดให้มันน้อยเกินไป

ส่วนความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ซึ่งมีผู้แสดงความคิดเห็นหัวขอละ 1 คน มีดังนี้คือ : ห้องสมุดควรมีการประชาสัมพันธ์ให้มากกว่าที่เป็นอยู่ เช่นการประกาศเสียงตามสายชักชวนให้บุคลากรของโรงพยาบาลเข้าใช้ห้องสมุด ควรจัดนิทรรศการ ควรเขียนแผนผังแสดงการจัดหมวดหมู่ของห้องสมุดให้ชัดเจนเพื่อสะดวกในการค้นข้อมูลของผู้ใช้บริการ และควรเพิ่มหนังสือ วารสาร และสิ่งพิมพ์ทางการแพทย์ให้มากกว่าปัจจุบัน

อภิปรายขอ

จากการสำรวจทัศนะของบุคลากรโรงพยาบาลที่มีต่อสภาพและบริการของห้องสมุด พบว่าบุคลากรของโรงพยาบาลมาใช้ห้องสมุดคิดเห็นร้อยละ 53.00 และเมื่อจำแนกตามกลุ่มบุคลากรแล้ว ปรากฏว่าผู้ที่มาใช้ห้องสมุดมากที่สุดได้แก่ บุคลากรกลุ่มแพทย์คือร้อยละ 98.33 รองลงมาได้แก่กลุ่มนักวิชาการร้อยละ 95.24 ส่วนกลุ่มพยาบาลใช้ห้องสมุดน้อยที่สุดมีเพียงร้อยละ 35.15 เท่านั้น

สำหรับสาเหตุสำคัญที่ทำให้บุคลากรโรงพยาบาลไม่ไปใช้ห้องสมุดคือ ไม่มีเวลาไปใช้ห้องสมุด โดยกลุ่มพยาบาลเป็นผู้ให้เหตุผลข้อนี้ถึงร้อยละ 84.95 เหตุผลคงสืบเนื่องมาจากลักษณะงานทางการพยาบาล เป็นงานประจำอยู่กับที่และต้องคอยให้บริการอยู่ตลอดเวลา จึงไม่สามารถปลีกตัวไปใช้ห้องสมุดได้ง่ายเหมือนกลุ่มบุคลากรอื่น โดยเฉพาะกลุ่มแพทย์และกลุ่มนักวิชาการ เมื่อปฏิบัติงานเสร็จแล้วก็มีช่วงเวลาว่างพอสมควรที่จะเข้าไปใช้บริการห้องสมุดเพื่อศึกษาค้นคว้าวิชาการเพิ่มเติมได้ และในกรณีที่โรงพยาบาลพระปกเกล้าเปิดเป็นศูนย์การศึกษาแพทยศาสตร์คลินิกของโครงการส่งเสริมการศึกษาแพทย์สำหรับชาวชนบทด้วย แพทย์ของโรงพยาบาลนอกจากจะต้องทำงานด้านบริการแล้ว ยังต้องทำหน้าที่ในฐานะอาจารย์แพทย์ด้วย ดังนั้นจึงต้องศึกษาค้นคว้าวิชาการเพิ่มเติมเพื่อให้ทันกับวิทยาการทางการแพทย์ที่ก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว

ในทำนองเดียวกันของการใช้ห้องสมุดของบุคลากรโรงพยาบาลทั้ง 3 กลุ่ม ปรากฏว่ามีอิทธิพลความดีในการใช้ห้องสมุดไม่แน่นอนสูงสุด ซึ่งตรงกับงานวิจัยของนวลลออ ไชยมงคล¹ ที่พบว่าความดีในการใช้บริการห้องสมุดของคณาจารย์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ส่วนใหญ่ไม่แน่นอนเช่นกัน ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากว่างงานในสาขาวิชาชีพนั้น มักจะกำหนดคาบตัวลงไปไม่ไ้กว่าจะมีช่วงระยะเวลาว่างในช่วงใดบ้าง

¹นวลลออ ไชยมงคล, "การศึกษาใช้ทรัพยากรห้องสมุดเพื่องานวิจัยทางการแพทย์ของคณาจารย์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่," หน้า 95.

ดังนั้นในการเข้าใช้ห้องสมุดของผู้ใช้ส่วนใหญ่จึงมีอัตราความถี่ไม่แน่นอนสูงสุด แต่อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาความถี่ในหัวข้ออื่น ปรากฏว่ากลุ่มแพทย์ใช้ห้องสมุดเกือบทุกวันมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ คือร้อยละ 20.34

ส่วนช่วงเวลาที่ใช้บุคลากรของโรงพยาบาลทั้ง 3 กลุ่ม ขอบใช้ห้องสมุด คือ เฉพาะเวลาที่ท้อตนคิดว่าเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งแตกต่างไปจากงานวิจัยของ เจน เอส พอร์ต (Jane S. Port)¹ ที่ทำการสำรวจผู้ใช้บริการห้องสมุดศูนย์การแพทย์เมาท์ ไซนาย ปรากฏว่าผู้ใช้ส่วนใหญ่มาใช้ห้องสมุดในระหว่างตอนเย็นและวันหยุด ในกรณีเช่นนี้อาจเป็นเพราะบุคลากรผู้ใช้ห้องสมุดของโรงพยาบาลพระปกเกล้าส่วนมาก มีภาระหน้าที่ส่วนตัวหลังจากเลิกงานแล้วจึงทำให้มีผู้ใช้ห้องสมุดในตอนเย็นน้อย และเมื่อพิจารณาถึงบุคลากรที่มาใช้ห้องสมุดในช่วงเวลาเย็นหลังเลิกงานสูงสุด พบว่าไค้แก่ แพทย์ฝึกหัดและนิสิตแพทย์ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะแพทย์ประจำของโรงพยาบาลพระปกเกล้าส่วนใหญ่มีคลินิกรักษาคนไข้ส่วนตัว ส่วนแพทย์ฝึกหัดและนิสิตแพทย์มิได้มีงานประจำส่วนตัวในเวลาเย็นหลังเลิกงาน จึงมักจะเข้าใช้ห้องสมุดเพื่อศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมในช่วงเวลาเย็นหลังเลิกงานมากกว่าบุคลากรกลุ่มอื่น

สำหรับวัตถุประสงค์สำคัญในการใช้ห้องสมุดของบุคลากรโรงพยาบาลนั้น ส่วนใหญ่ร้อยละ 72.00 มีความประสงค์เพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงคำนิยามของท่านเซอร์ วิลเลียม ออสเลอร์ (Sir William Osler) ที่กล่าวไว้ว่า การศึกษาทางวิชาการแพทย์โดยปราศจากหนังสือตำรา เปรียบเสมือนการเดินเรือโดยปราศจากหางเสือ² ดังนั้นบุคลากรทางการแพทย์ของโรงพยาบาลกลุ่มต่าง ๆ จึงมักจะเข้าใช้บริการของห้องสมุดเพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสิทธิภาพในการทำงานให้ก้าวหน้าและทันสมัยอยู่เสมอ รวมทั้งการนำวิธีการและเทคโนโลยีทางการแพทย์ใหม่ ๆ มาใช้ด้วย

¹Jane S. Port, "The Mount Sinai Medical Center Library User Survey," p. 290.

²Janet Doe and Mary Louise Marshall, Handbook of Medical Library Practice (1rev.ed., Chicago : American Medical Association, 1956), p. 13.

ในคานาวิธีการค้นหาหนังสือและสิ่งพิมพ์ที่ต้องการของบุคลากรทั้ง 3 กลุ่มของโรงพยาบาล ส่วนใหญ่ใช้วิธีตามบรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 72.00 ซึ่งต่างกับงานวิจัยของนวลลอ ไชยมงคล¹ และเจเน็ต ฟริกแลนเดอร์ (Janet Friedlander)² ที่พบว่าการค้นหาข้อมูลของคณาจารย์โรงเรียนแพทย์ส่วนใหญ่ใช้วิธีค้นหาข้อมูลด้วยตนเองมากกว่า เมื่อเทียบกับกลุ่มบุคลากรของโรงพยาบาลทั้ง 3 กลุ่ม ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากบุคลากรของโรงพยาบาลมีทั้งกลุ่มแพทย์ กลุ่มพยาบาลและกลุ่มนักวิชาการ ซึ่งอาจจะมีความรู้และประสบการณ์ในการใช้ห้องสมุดน้อยกว่าคณาจารย์ของโรงเรียนแพทย์ จึงมักจะขอความร่วมมือให้เจ้าหน้าที่ของห้องสมุดช่วยค้นหาให้ และอาจจะเป็นไปได้ว่าผู้ใช้ส่วนใหญ่รู้จักคุ้นเคยกับบุคลากรของห้องสมุดเป็นอย่างดี เนื่องจากสังคมของโรงพยาบาล เล็กกว่าสังคมระดับโรงเรียนแพทย์ อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาถึงวิธีการค้นหาหนังสือและสิ่งพิมพ์ของบุคลากรรายกลุ่ม ปรากฏว่ากลุ่มแพทย์ใช้วิธีค้นหาสิ่งพิมพ์โดยการเดินหาตามชั้นหรือตู้เก็บหนังสือวารสารสูงสุดกว่าวิธีอื่น คิดเป็นร้อยละ 83.05 เหตุผลที่แพทย์ใช้วิธีนี้อาจเนื่องมาจากแพทย์เข้ามาใช้บริการของห้องสมุดบ่อยจนเกิดความเคยชินและรู้ว่าสิ่งพิมพ์ที่ต้องการควรจะเก็บไว้ที่ไหน จึงใช้วิธีค้นหาสิ่งพิมพ์เอง

จากการสำรวจชนิดของสิ่งพิมพ์ห้องสมุดที่มีผู้ใช้บ่อยครั้ง ปรากฏว่าหนังสือภาษาไทยมีผู้ใช้สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 74.66 และจากการสำรวจการใช้สิ่งพิมพ์ของกลุ่มแพทย์แล้ว ปรากฏว่าใช้หนังสือภาษาอังกฤษมากกว่าใช้สิ่งพิมพ์ชนิดอื่น ซึ่งผลการสำรวจนี้แตกต่างจากงานวิจัยของ เจเน็ต ฟริกแลนเดอร์ (Janet Friedlander)³ ที่พบว่าผู้ใช้ห้องสมุดแพทย์ส่วนใหญ่มักจะใช้วารสารมากกว่าสิ่งพิมพ์ชนิดอื่น เมื่อพิจารณา

¹นวลลอ ไชยมงคล, "การศึกษาการใช้ทรัพยากรห้องสมุดเพื่องานเขียนและงานวิจัยทางการแพทย์ของ คณาจารย์คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่," หน้า 95.

²Janet Friedlander, "Physician Use of a Medical Library," (Doctoral Dissertation, Graduate School of Library Science, Case Western Reserve University, 1970).

³Ibid.

คามเหตุผลแล้วก็น่าจะเป็นไปคามผลการวิจัยของ ฟริทแลนเคอร์ เพราะวารสารถือว่ามี ความสำคัญเป็นอันดับแรกสำหรับห้องสมุดทางการแพทย์ เพราะเป็นสิ่งพิมพ์ที่สามารถนำ ข่าวสารมาสู่แพทย์และนักวิจัยได้รวดเร็วที่สุด¹ แต่จากผลการสำรวจความคิดเห็นของ บุคลากรโรงพยาบาลพระปกเกล้าในเรื่องวัสดุสิ่งพิมพ์ ปรากฏว่าในรายละเอียดของข้อ ข้อยกในเรื่องวัสดุสิ่งพิมพ์ ผู้ใช้ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับหนังสือตำราต่าง ๆ ของห้องสมุดอยู่ในเกณฑ์ดี สำหรับรายละเอียดเกี่ยวกับวารสารอยู่ในเกณฑ์ปานกลางเท่านั้น การที่ผลของการวิจัยแตกต่างกันออกไป อาจจะมีสาเหตุที่คาดว่าจะเป็นไปได้อยู่หลาย ประการ เช่น ประการแรก การที่บุคลากรของโรงพยาบาลพระปกเกล้านิยมใช้สิ่งพิมพ์ประเภท หนังสือกว่าสิ่งพิมพ์ชนิดอื่น อาจจะเป็นเนื่องมาจาก การศึกษาของไทยเราในรุ่นก่อน ๆ มักจะ ยึดตำราเป็นหลักในการเรียนการสอน จึงทำให้ผู้เรียนเกิดความเคยชิน และเมื่อมาปฏิบัติงาน หลังจากจบการศึกษาแล้วก็ยังเคยชินกับการใช้หนังสือมากกว่าวารสาร ประการที่สอง อาจจะเป็น เนื่องมาจากในปัจจุบันมีการแปลหนังสือตำราทางการแพทย์ออกจำหน่ายแพร่หลาย เช่น หนังสือ ของโครงการตำรา-ศิริราช เป็นต้น ซึ่งเป็นที่นิยมแก่ผู้ใช้เพราะอ่านง่ายและไม่ต้องเสียเวลา ในการแปล สาเหตุอื่นประการที่สาม ที่ผู้ใช้ห้องสมุดไม่นิยมใช้วารสาร อาจเป็นเพราะผู้ใช้ ไม่ทราบวิธีการค้นหาบทความจากวารสาร เช่นใช้ Index Medicus ไม่เป็น เป็นต้น เมื่อค้นหาข้อมูลที่ต้องการไม่สะดวกจึงหันมาใช้หนังสือตำราแทน หรืออาจจะเป็นเพราะกลุ่ม แพทย์ซึ่งเป็นกลุ่มบุคลากรที่มีอิทธิพลการใช้ห้องสมุดสูงสูกนิยมนับถือวารสารเอง ดังนั้นเมื่อมี วารสารเป็นของตนเองอยู่แล้ว จึงไม่ค่อยได้ใช้วารสารที่มีอยู่ในห้องสมุด

ส่วนการให้บริการต่าง ๆ ของห้องสมุดที่ผู้ใช้บริการเคยใช้ พบว่ากลุ่มบุคลากร ของโรงพยาบาลนิยมนำบริการ ยืม-คืน หนังสือ วารสาร และสิ่งพิมพ์มากกว่าบริการอื่น ๆ ทั้ง 3 กลุ่ม คือร้อยละ 80.00 และในการวิจัยครั้งนี้ผู้ใช้บริการได้สำรวจความต้องการในการใช้ บริการต่าง ๆ ของบุคลากรด้วย ปรากฏว่าบุคลากรทั้ง 3 กลุ่มของโรงพยาบาลมีความต้อ งการในการให้บริการ ยืม-คืน หนังสือ วารสาร และสิ่งพิมพ์อื่น ๆ อยู่ในเกณฑ์ มาก โดยมี

¹ Alfred N. Brandon, "The Emergence of the Modern Medical Library." in Handbook of Medical Library Practice, 3d ed. Edited by L. Annan and Jacqueline W. Felter (Chicago : Medical Library Association 1970), p. 1.

ค่าเฉลี่ยของคะแนนความต้องการในการใช้บริการชนิดนี้สูงที่สุด ซึ่งตรงกับงานวิจัยของรัตน
 กระแสชัย¹ ในเรื่องความต้องการในการใช้บริการของนักศึกษาแพทย์ว่าต้องการใช้บริการ
 บิมน-คิน หนังสือและสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ มากที่สุด ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากผู้ใช้ห้องสมุดทางการแพทย์
 ส่วนใหญ่มีภาระกิจในหน้าที่การงานที่จะต้องปฏิบัติประจำวัน ไม่มีเวลาที่จะอ่านสิ่งพิมพ์ที่ห้องสมุด
 ใดที่ออกเวลา รวมทั้งห้องสมุดก็มีระเบียบที่ให้ผู้ใดสามารถยืมสิ่งพิมพ์กลับไปอ่านได้เองในเวลา
 ที่บ้านพอสมควร ผู้ใช้ส่วนใหญ่จึงมักจะเข้าห้องสมุดเพื่อค้นคว้าหาสิ่งพิมพ์ที่ต้องการและยืมสิ่งพิมพ์
 กลับไปอ่านที่บ้าน

ความคิดเห็นของบุคลากรโรงพยาบาลทอสภาพและบริการของห้องสมุด

จากการประมวลความคิดเห็นของบุคลากรผู้ใช้บริการห้องสมุดโรงพยาบาลพระปกเกล้า
 ปรากฏว่าบุคลากรทั้ง 3 กลุ่มมีค่าเฉลี่ยน้ำหนักของความคิดเห็นต่อสภาพและบริการของห้องสมุดว่า
 จัดอยู่ในเกณฑ์ดี ซึ่งผลของการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิลาวัลย์ วงศ์สุภา² ที่ทำ
 การศึกษาห้องสมุดโรงเรียนแพทย์ในประเทศไทย โดยมีผลสรุปรวมว่า ห้องสมุดโรงเรียนแพทย์
 ในประเทศไทยจัดอยู่ในเกณฑ์ดีเช่นกัน ส่วนงานวิจัยของ วรนุช เทียวตระกูล³ มีความเห็น
 แตกต่างกันออกไปคือ นักศึกษาแพทย์เห็นว่าความเหมาะสมของการให้บริการของห้องสมุดคณะ
 แพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จัดอยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น สำหรับเหตุผลที่
 ห้องสมุดโรงพยาบาลพระปกเกล้าจัดอยู่ในเกณฑ์ดีนั้น ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์
 ผู้เกี่ยวข้องและจากเอกสารต่าง ๆ พอจะประมวลเหตุผลสำคัญได้ว่า ผู้อำนวยการโรงพยาบาล
 พระปกเกล้ามีความสนใจและเห็นความสำคัญของห้องสมุดอย่างมาก ดังนั้นจึงให้การสนับสนุน

¹รัตน กระแสชัย, "ความต้องการในการใช้บริการห้องสมุดของนักศึกษาคณะแพทยศาสตร์
 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่," หน้า 128.

²วิลาวัลย์ วงศ์สุภา, "ห้องสมุดโรงเรียนแพทย์ในประเทศไทย," หน้า ๑.

³วรนุช เทียวตระกูล, "ปัญหาของนักศึกษาแพทย์ในการใช้บริการห้องสมุด
 คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์," หน้า ๑.

และส่งเสริมงานห้องสมุดเต็มที่¹ โดยขอความร่วมมือจากหอสมุดคณะแพทยศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ให้ส่งบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ที่มีประสบการณ์ ความรู้และความสามารถมาช่วยเหลือให้คำแนะนำและวางแนวทางในการจัดเก็บสิ่งพิมพ์ของห้องสมุดแพทย์² หวังขอความร่วมมือจากภายนอก เช่น องค์การอนามัยโลก (WHO) กองเงินทุนสหประชาชาติเพื่อกิจกรรมประชากร (UNFPA) บริติช เคาน์ซิล (British Council) และบริษัทแกลกโซประเทศไทยและอินเดีย³ รวมทั้งใช้เงินบำรุงโรงพยาบาลเป็นจำนวนมากในการจัดซื้อหนังสือ วารสาร และสิ่งพิมพ์ที่จำเป็นเข้าห้องสมุด⁴ นอกจากนี้ห้องสมุดโรงพยาบาลพระปกเกล้ายังมีบุคลากรตำแหน่งบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดซึ่งมีความรู้ ความสามารถเกี่ยวกับงานห้องสมุดปฏิบัติงานประจำห้องสมุดของโรงพยาบาลด้วย งานห้องสมุดแห่งนี้จึงนับว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ ซึ่งสอดคล้องกับบทความของ เมอริล วู้ด (Muriel B. Wood)⁵ ที่ว่างานห้องสมุดใด ๆ ก็ตามจะสามารถให้บริการได้และมีประสิทธิภาพจะต้องเกิดจากความร่วมมือระหว่างผู้บริหารและบรรณารักษ์

อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าบุคลากรทั้ง 3 กลุ่ม จะมีความคิดเห็นต่อสภาพและบริการของห้องสมุดว่าจัดอยู่ในเกณฑ์ดี แต่เมื่อทำการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความคิดเห็นของบุคลากรทั้ง 3 กลุ่ม ตามสมมุติฐานข้อที่ 1 แล้ว ปรากฏว่าความคิดเห็นของบุคลากรทั้งกลุ่มแพทย์ กลุ่มพยาบาล และกลุ่มนักวิชาการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 โดยสมมุติฐานข้อนี้ได้รับการสนับสนุนในบางเรื่อง ได้แก่ เรื่องบุคลากรของห้องสมุด ระเบียบการในห้องสมุด บริการต่าง ๆ ของห้องสมุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องวัสดุ

¹ สัมภาษณ์ ชาริณี ศักดาเศรษฐ, 2 กุมภาพันธ์ 2526.

² รุยสิทธิ์ ชารากุล, "จากบันทึกความจำ 2519-2525," ในที่ระลึกในพิธีเปิดศูนย์การศึกษาแพทย์ศาสตร์คลินิก โรงพยาบาลพระปกเกล้า จันทบุรี, หน้า 31.

³ เสรี ร่วมสุข, "โครงการ...ก่อนจะถึงวันนี้," ในที่ระลึกในพิธีเปิดศูนย์การศึกษาแพทย์ศาสตร์คลินิก โรงพยาบาลพระปกเกล้า จันทบุรี, หน้า 36.

⁴ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและกระทรวงสาธารณสุข, "รายงานการประชุมกรรมการประสานงานโครงการส่งเสริมการศึกษา แพทย์สำหรับชาวชนบท ครั้งที่ 1/2524," หน้า 5.

⁵ Muriel B. Wood, "The Organization of Successful Participative Management in a Health Science Library," Bulletin of Medical Library Association 65 (April 1977) p. 216.

สิ่งพิมพ์ของห้องสมุด และจากการทดสอบในเรื่องวัสดุสิ่งพิมพ์แล้ว ปรากฏว่ากลุ่มแพทย์มีความเห็นว่าวัสดุสิ่งพิมพ์ของห้องสมุดอยู่ในเกณฑ์ที่ ส่วนกลุ่มพยาบาลและกลุ่มนักวิชาการมีความเห็นว่าวัสดุสิ่งพิมพ์ของห้องสมุดอยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น ซึ่งสาเหตุของความแตกต่างกันนี้ อาจจะเป็นเนื่องมาจากนโยบายในการปรับปรุงห้องสมุดโรงพยาบาลครั้งล่าสุด ก็เพื่อเตรียมรับโครงการส่งเสริมการศึกษาแพทย์สำหรับชาวชนบทนั้น ใ้แก่นหนักไปในด้านการพัฒนาแพทย์ของโรงพยาบาลให้สามารถทำหน้าที่เป็นอาจารย์สอนนิสิตแพทย์ รวมทั้งการเตรียมวัสดุสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ให้เพียงพอต่อหลักสูตรของนิสิตแพทย์ของโครงการฯ ด้วย ดังนั้นในการสั่งซื้อหนังสือ วารสาร และสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ของโรงพยาบาลจึงมีแนวโน้มที่จะสนองความต้องการของบุคลากรกลุ่มแพทย์มากกว่ากลุ่มอื่น ๆ จึงทำให้ระดับค่าเฉลี่ยของน้ำหนักความคิดเห็นของกลุ่มแพทย์ที่มีต่อวัสดุสิ่งพิมพ์อยู่ในเกณฑ์ ในขณะที่กลุ่มพยาบาลและกลุ่มนักวิชาการมีความเห็นว่าวัสดุสิ่งพิมพ์ของห้องสมุดอยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น

ส่วนความคิดเห็นของบุคลากรทั้ง 3 กลุ่มต่อสภาพและบริการของห้องสมุดพบว่าบุคลากรทุกกลุ่มของโรงพยาบาลมีค่าเฉลี่ยของน้ำหนักความคิดเห็นในเรื่อง การปฏิบัติงานของบุคลากรห้องสมุดอยู่ในเกณฑ์ที่สูงกว่าเรื่องอื่น ๆ ทั้งนี้ก็อาจจะเป็นเนื่องมาจากความคล่องตัวในการปฏิบัติงานของบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ เนื่องจากห้องสมุดโรงพยาบาลพระปกเกล้ามีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานประจำอยู่ทั้งหมดถึง 6 คน โดยเฉพาะอย่างยิ่งหัวหน้างานห้องสมุดเป็นบรรณารักษ์วิชาชีพ ซึ่งมีความรู้ความสามารถตรงตามลักษณะงานที่รับผิดชอบอยู่ จึงทำให้ประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการให้บริการของบุคลากรห้องสมุดอยู่ในเกณฑ์สูง ซึ่งเมื่อเทียบกับโรงพยาบาลอื่น ๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือแล้ว ปรากฏว่าห้องสมุดโรงพยาบาลพระปกเกล้าเป็นห้องสมุดโรงพยาบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเพียงแห่งเดียวที่มีทั้งอัคราบรรณารักษ์วิชาชีพและมีอัคราเจ้าหน้าที่ห้องสมุดปฏิบัติงานประจำอยู่ถึง 2 ตำแหน่ง ส่วนโรงพยาบาลแห่งอื่น เช่น โรงพยาบาลชลบุรีถึงแม้จะเป็นโรงพยาบาลที่เป็นศูนย์การศึกษาแพทยศาสตรบัณฑิตของโครงการส่งเสริมการศึกษาแพทย์สำหรับชาวชนบทเช่นกัน ก็มีเพียงอัคราเจ้าหน้าที่ห้องสมุดปฏิบัติงานประจำอยู่เท่านั้น โดยอัคราบรรณารักษ์ยังว่างอยู่ และเมื่อพิจารณาถึงโรงพยาบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนืออื่น ๆ พบว่ามีห้องสมุดโรงพยาบาลตราดอีกเพียงแห่งเดียวที่มีอัคราเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประจำโรงพยาบาล ส่วนโรงพยาบาลอื่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือไปจากนี้ ไม่ปรากฏว่าทางกระทรวงสาธารณสุขได้จักอัคราบรรณารักษ์หรืออัคราเจ้าหน้าที่ห้องสมุดให้สำหรับปฏิบัติงาน

ห้องสมุดของโรงพยาบาลเลย¹

จากสมมุติฐานข้อที่ 2 ซึ่งได้กำหนดไว้ว่าบุคลากรทั้ง 3 กลุ่ม ของโรงพยาบาลมีความต้องการในการใช้บริการห้องสมุดแตกต่างกัน และเมื่อวิเคราะห์ความแปรปรวนของความถี่ของการแล้วปรากฏว่าเป็นไปตามสมมุติฐาน คือ บุคลากรทั้ง 3 กลุ่ม ซึ่งได้แก่ กลุ่มแพทย์ กลุ่มพยาบาล และกลุ่มนักวิชาการ มีความต้องการในการใช้บริการห้องสมุดแตกต่างกัน โดยมีค่าเฉลี่ยของน้ำหนักของความถี่อยู่ในระดับปานกลาง และกลุ่มนักวิชาการเป็นกลุ่มที่มีความต้องการในการใช้บริการห้องสมุดค่าที่สุด ทั้งนี้อาจจะเป็นไปได้ว่าสาขาวิชาของกลุ่มนักวิชาการแยกแยะออกไปหลายสาขา อาทิ เกษตรกรรม วิทยาศาสตร์การแพทย์ จิตวิทยา สุขศึกษา โภชนาการ สังคมสงเคราะห์ เป็นต้น จึงทำให้ระดับของความถี่ของการในการใช้บริการห้องสมุดแตกต่างกันออกไปตามลักษณะงาน โดยเฉพาะผู้ที่ต้องมีส่วนสัมพันธ์กับการเรียนการสอนของนิสิตแพทย์ อาจจะมีความต้องการในการใช้บริการค่อนข้างสูง ส่วนสาขาวิชาที่ไม่ค่อยได้มีส่วนร่วมทั้งงานทางวิชาการมากนัก ก็อาจจะมีความต้องการในการใช้บริการน้อยกว่าและเมื่อประเมินค่าเฉลี่ยน้ำหนักของความถี่ของกลุ่มนี้ออกมาแล้ว จึงมีระดับความต้องการในการใช้บริการห้องสมุดค่อนข้างต่ำกว่าบุคลากรอีก 2 กลุ่ม

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบในกลุ่มแพทย์ด้วยกันตามสมมุติฐานข้อที่ 3 พบว่าแพทย์และทันตแพทย์ กับแพทย์ฝึกหัดและนิสิตแพทย์มีความคิดเห็นในเรื่องสภาพและบริการของห้องสมุดแตกต่างกัน เฉพาะเรื่องวัสดุสิ่งพิมพ์และบริการต่าง ๆ ของห้องสมุด ซึ่งมีทั้ง 2 หัวข้อเรื่องดังกล่าวพบว่าแพทย์และทันตแพทย์มีค่าเฉลี่ยของน้ำหนักความถี่คิดเห็นสูงกว่าแพทย์ฝึกหัดและนิสิตแพทย์ ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากแพทย์ฝึกหัดและนิสิตแพทย์เคยใช้ห้องสมุดแพทย์ระดับมหาวิทยาลัยมาก่อน ซึ่งห้องสมุดมหาวิทยาลัยนั้นมีขนาดใหญ่ มีสิ่งพิมพ์จำนวนมากและมีความพร้อมในการให้บริการมากกว่า เมื่อแพทย์ฝึกหัดและนิสิตแพทย์มาใช้ห้องสมุดระดับโรงพยาบาลถึงแม้จะมีค่าเฉลี่ยของน้ำหนักของความถี่คิดเห็นว่าห้องสมุดโรงพยาบาลระลอกแล้วอยู่ในเกณฑ์ดี แต่ค่าเฉลี่ยของน้ำหนักความถี่คิดเห็นก็ยังต่ำกว่าแพทย์และทันตแพทย์ เพราะแพทย์และทันตแพทย์ส่วนใหญ่ปฏิบัติ

¹สมภรณ์ สาคร เจริญเมือง, เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป 5 กองโรงพยาบาลภูมิภาค กระทรวงสาธารณสุข, 27 กุมภาพันธ์ 2527.

งานประจำอยู่ที่โรงพยาบาลแห่งนี้มาตั้งแต่ห้องสมุดยังไม่ได้รับการปรับปรุง และเมื่อห้องสมุดได้รับการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้นกว่าเดิมมาก จึงทำให้แพทย์และทันตแพทย์มีความคิดเห็นต่อสภาพและบริการของห้องสมุดในเรื่องวัสดุสิ่งพิมพ์และบริการต่าง ๆ ของห้องสมุดสูงกว่าแพทย์ฝึกหัดและนิสิตแพทย์

และในการวิเคราะห์สมมุติฐานข้อที่ 4 ปรากฏว่าแพทย์และทันตแพทย์กับแพทย์ฝึกหัดและนิสิตแพทย์ ก็มีความต้องการในการใช้บริการห้องสมุดแตกต่างกัน โดยแพทย์และทันตแพทย์มีความต้องการใช้บริการห้องสมุดสูงกว่าแพทย์ฝึกหัดและนิสิตแพทย์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะแพทย์และทันตแพทย์มีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาค้นคว้าวิชาการ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ทั้งในด้านการปฏิบัติงานและการเตรียมการสอนแพทย์ฝึกหัดและนิสิตแพทย์ของโครงการฯ ซึ่งความรู้ของผู้ที่จะเป็นผู้สอนจำเป็นจะต้องค้นคว้าวิชาการที่ลึกซึ้งกว่าผู้เรียนเป็นธรรมดา ด้วยเหตุผลดังกล่าวแพทย์และทันตแพทย์จึงมีความต้องการในการใช้บริการต่าง ๆ ของห้องสมุดสูงกว่าแพทย์ฝึกหัดและนิสิตแพทย์

จากสมมุติฐานข้อที่ 5 ใ้ทำการทดสอบในกลุ่มพยาบาล ซึ่งประกอบด้วยพยาบาลและเจ้าหน้าที่พยาบาล ปรากฏว่าพยาบาลและเจ้าหน้าที่พยาบาลมีความคิดเห็นต่อสภาพและบริการห้องสมุดแตกต่างกัน เฉพาะในเรื่องของวัสดุสิ่งพิมพ์ ซึ่งคาดว่าอาจจะมีสาเหตุเนื่องมาจากพยาบาลใช้บริการห้องสมุดมากกว่าเจ้าหน้าที่พยาบาล และในการเข้าใช้ห้องสมุด พยาบาลอาจจะค้นข้อมูลที่ต้องการไม่พบ หรือข้อมูลที่ห้องสมุดมีอยู่ไม่สนองความต้องการเท่าที่ควร ส่วนเจ้าหน้าที่พยาบาลเข้าใช้ห้องสมุดน้อย จึงพบปัญหาในการใช้วัสดุสิ่งพิมพ์น้อยกว่า ดังนั้นค่าเฉลี่ยของน้ำหนักความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่พยาบาลที่มีต่อวัสดุสิ่งพิมพ์ของห้องสมุดจึงสูงกว่าพยาบาล

และในสมมุติฐานข้อสุดท้าย พบว่าพยาบาลและเจ้าหน้าที่พยาบาลมีความต้องการในการใช้บริการต่าง ๆ ของห้องสมุดแตกต่างกันด้วย คือเจ้าหน้าที่พยาบาลมีค่าเฉลี่ยของน้ำหนักความคิดเห็นในการใช้บริการห้องสมุดสูงกว่าพยาบาล เมื่อพิจารณาถึงเหตุผลที่น่าจะเป็นไปได้ถึงความแตกต่างในข้อนี้ อาจจะมีสาเหตุมาจากว่า ในการศึกษาของเจ้าหน้าที่พยาบาลระยะแรก ๆ นั้น เจ้าหน้าที่พยาบาลไม่สามารถที่จะศึกษาต่อเพิ่มเติมเพื่อเลื่อนตำแหน่งเป็นพยาบาล แต่ในปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรสายวิชาชีพการพยาบาลใหม่¹ โดยผู้ที่มีตำแหน่งเป็น

¹สาธารณชน, กระทรวง "ระเบียบกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยการรับสมัครบุคคลเข้าศึกษาในหลักสูตรวิชาต่าง ๆ ในสถานศึกษาของกระทรวงสาธารณสุข พ.ศ.2526 (กรุงเทพมหานคร : กระทรวงสาธารณสุข, 2526), หน้า 1.

เจ้าหน้าที่พยาบาล สามารถศึกษาต่อเพิ่มเติมและสามารถเปลี่ยนตำแหน่งไปเป็นพยาบาลได้ ด้วยเหตุผลดังกล่าวเจ้าหน้าที่พยาบาลในปัจจุบันจึงมีการตื่นตัว และกระตือรือร้นที่จะศึกษาค้นคว้าหาความรู้ทางวิชาการเพิ่มเติม เพื่อพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้าไปถึงตำแหน่งพยาบาล จากสาเหตุดังกล่าวจึงอาจจะเป็นเหตุผลสำคัญในการที่จะทำให้เจ้าหน้าที่พยาบาลมีความต้องการในการให้บริการ หองสมุกสูงกว่าพยาบาล

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยขอเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาหองสมุกโรงพยาบาลดังต่อไปนี้คือ

ข้อเสนอแนะสำหรับหองสมุกโรงพยาบาลพระปกเกล้า

1. ผู้บริหารระดับโรงพยาบาลควรเตรียมวางแผนงานสำหรับการขยายตัวของหองสมุกในระยะ 5 ปี¹ โดยมีรายละเอียดคือ

1.1 การตั้งหองสมุกพยาบาลเป็นหองสมุกสาขา โดยปกติแล้วโรงพยาบาลที่ทำหน้าที่เป็นโรงเรียนแพทย์ควรจะมีหองสมุกขนาดใหญ่ หรือมีหองสมุกหลายแห่ง เพื่อให้บริการแก่บุคลากรอย่างทั่วถึง² และเพื่อเป็นทางแก้ปัญหาการขยายตัวของหองสมุกในระยะ 5 ปีข้างหน้า โรงพยาบาลควรจะมีเปิดหองสมุกพยาบาลขึ้นเป็นหองสมุกสาขาอีก 1 แห่ง เพราะนอกจากเหตุผลในการขยายตัวของหองสมุกแล้ว ผลการวิจัยพบว่าบุคลากรกลุ่มพยาบาลมีจำนวนมากที่สุดเมื่อเทียบกับบุคลากรอื่น ๆ ของโรงพยาบาล แต่ปรากฏว่ากลุ่มพยาบาลกลับเป็นผู้ใช้บริการหองสมุกน้อยที่สุด และผลของการวิจัยพบว่ากลุ่มพยาบาลที่ไม่ใช้บริการหองสมุกให้เหตุผลสำคัญหลักอันสำคัญว่า ไม่มีเวลาไปใช้หองสมุก ไม่คุ้นเคยกับการใช้หองสมุกมาก่อน และหองสมุกอยู่ในที่ ๆ ไปใช้ไม่สะดวก ดังนั้นเพื่อประโยชน์ทั้งการเตรียมการขยายเนื้อที่ของหองสมุกและประโยชน์เพื่อให้บุคลากรกลุ่มพยาบาลซึ่งเป็นบุคลากรกลุ่มใหญ่ของโรงพยาบาลได้มีโอกาสไปใช้หองสมุก โรงพยาบาลจึงควรเปิดหองสมุกพยาบาลเป็นหองสมุกสาขา

¹สมาคมหองสมุกแห่งประเทศไทย, มาตรฐานหองสมุกเฉพาะ (ม.ป.ท., 2519) อ้างอิงใน นวลจันทร์ รัตนานทร, หองสมุกเฉพาะ (กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2522), หน้า 51.

² Alfred N. Brandon, "The Emergence of the Modern Medical Library," in Handbook of Medical Library Practice, p. 1.

และห้องสมุดแห่งนี้ควรตั้งอยู่ในจุดศูนย์กลางที่กลุ่มพยาบาลสามารถไปใช้ได้สะดวกที่สุด

1.2 การจัดเก็บสิ่งพิมพ์ย้อนหลังในรูปของวัสดุย่อยส่วน ถึงแม้ว่าผลของการสำรวจความคิดเห็นของบุคลากรทั้ง 3 กลุ่มของโรงพยาบาล จะพบว่ามีค่าเฉลี่ยของน้ำหนักความคิดเห็นในเรื่องอาคารสถานที่ว่าจัดอยู่ในเกณฑ์ดีก็ตาม แต่จากการสังเกตสภาพทั่ว ๆ ไปของห้องสมุดโรงพยาบาลพระปกเกล้าแล้ว ปรากฏว่าปัจจุบันเนื้อที่ในการจัดเก็บวารสารเก็บเล่มอยู่ในลักษณะเก็บพอก และชั้นเก็บหนังสือทั่ว ๆ ไปก็อยู่ในสภาพเริ่มเคี้ยวกัน คาดว่าในอนาคตจะต้องไร้พื้นที่ในการจัดเก็บสิ่งพิมพ์ดังกล่าวเพิ่มขึ้น ซึ่งอาจจะมีผลกระทบทำให้ห้องสมุดคงลดจำนวนที่นั่งอ่านของผู้ใช้จริง ดังนั้นวิธีการอีกอย่างหนึ่งที่จะช่วยแก้ปัญหาการเตรียมขยายตัวของห้องสมุดในระยะ 5 ปีก็คือ การจัดเก็บสิ่งพิมพ์ย้อนหลังในรูปของวัสดุย่อยส่วน เช่น เก็บในรูปของไมโครฟิช (Microfiche) หรือไมโครฟิล์ม (Microfilm) เป็นต้น

2. ผู้บริหารระดับโรงพยาบาลและบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงพยาบาลพระปกเกล้า ควรสร้างความร่วมมือระหว่างห้องสมุดโรงพยาบาลที่อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รวมทั้งห้องสมุดโรงพยาบาลที่ร่วมอยู่ในโครงการส่งเสริมการศึกษาแพทย์สำหรับชาวชนบทด้วย เช่น

2.1 ห้องสมุดโรงพยาบาลพระปกเกล้าควรทำหน้าที่เป็นแหล่งข้อมูลข่าวสารทางการแพทย์ให้แก่โรงพยาบาลอื่น ๆ ดังกล่าว เพื่อที่จะได้ทรัพยากรที่ห้องสมุดมีอยู่อย่างคุ้มค่า โดยห้องสมุดโรงพยาบาลพระปกเกล้าจะให้ความช่วยเหลือกันข้อมูลต่าง ๆ ให้กับห้องสมุดโรงพยาบาลที่ติดต่อขอความช่วยเหลือมา

2.2 ห้องสมุดโรงพยาบาลพระปกเกล้าควรสร้างความร่วมมือกับห้องสมุดโรงพยาบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและห้องสมุดที่ร่วมโครงการฯ ในการทำบรรณานุกรมสิ่งพิมพ์และรายชื่อวารสาร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบว่าห้องสมุดโรงพยาบาลแต่ละแห่งมีสิ่งพิมพ์อะไรบ้าง จะได้ไม่ต้องซื้อซ้ำกันในรายการที่ไม่จำเป็น เช่น รายการที่มีผู้ใช้น้อยหรือราคาแพงมาก ซึ่งอาจจัดให้มีการยืมระหว่างห้องสมุดได้ นอกจากนี้ยังมีประโยชน์ในการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ระหว่างห้องสมุดอีกด้วย

3. เพิ่มการประชาสัมพันธ์ของห้องสมุดสำหรับกลุ่มผู้ใช้ที่เป็นพยาบาล เนื่องจากผลของการสำรวจความคิดเห็นของบุคลากรโรงพยาบาลทั้ง 3 กลุ่ม คือ กลุ่มแพทย์ กลุ่มพยาบาล

และกลุ่มนักวิชาการ พบว่าบุคลากรกลุ่มพยาบาลเข้าใช้บริการของห้องสมุดน้อยที่สุด คือร้อยละ 35.15 เท่านั้น โดยให้เหตุผลว่า "ไม่มีเวลาไปใช้ห้องสมุด" นั้น ผู้วิจัยขอเสนอวิธีการที่จะช่วยแก้ปัญหาในเรื่องพยาบาลไม่มีเวลาไปใช้ห้องสมุดดังนี้คือ

3.1 จัดทำรายชื่อนั่งโต๊ะ วารสาร และสิ่งพิมพ์ใหม่ของห้องสมุดส่งไปตามหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีพยาบาลประจำอยู่ เพื่อให้บุคลากรกลุ่มนี้ได้มีโอกาสได้ทราบว่า มีสิ่งพิมพ์ใหม่อะไรบ้างที่น่าสนใจในห้องสมุด หรืออาจจะส่งรายชื่อของสิ่งพิมพ์ใหม่ไปติดไว้ตามหอพักพยาบาล เพื่อช่วยลดภาระของผู้ใช้บริการกลุ่มนี้จะได้ไม่ต้องเสียเวลามากติดตามข่าวสารที่ห้องสมุด

3.2 ถ่ายสำเนาสารบัญวารสารใหม่สาขากายภาพบำบัดส่งไปที่แผนกพยาบาลหรือหน่วยการพยาบาลต่าง ๆ เพื่อให้พยาบาลที่ไม่มีเวลาไปใช้ห้องสมุดได้ทราบว่า เนื้อหาของวารสารใหม่ของห้องสมุดน่าสนใจหรือไม่ และเรื่องที่น่าสนใจนั้นอยู่ในวารสารเล่มใด ปีใด ซึ่งจะช่วยอำนวยความสะดวกต่อการค้นคว้าด้วย

3.3 ให้บริการทางโทรศัพท์ ทางห้องสมุดอาจจะช่วยผู้ให้บริการกลุ่มพยาบาลซึ่งไม่มีเวลาไปใช้ห้องสมุดได้ โดยการให้บริการทางโทรศัพท์ โดยผู้รับสามารถติดต่อสอบถามบรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ห้องสมุดได้ว่า สิ่งพิมพ์รายการที่องค์การนั้นมีอยู่ในห้องสมุดหรือไม่ หรือว่าสิ่งพิมพ์ที่มีอยู่ในห้องสมุดนั้นมีผู้อื่นยืมไปหรือไม่ ถ้าไม่มีผู้ใดยืมไปก็อาจจะขอให้เจ้าหน้าที่ช่วยจัดเตรียมไว้ให้ ซึ่งจะช่วยให้ผู้ให้บริการเสียเวลาน้อยลง

3.4 เปิดบริการเพิ่มขึ้นในวันอาทิตย์ เนื่องจากในวันราชการผู้ใช้บริการกลุ่มพยาบาลมักจะไม่ค่อยมีโอกาสมาใช้ห้องสมุด เนื่องจากสาเหตุที่ไม่มีเวลาว่างพอ ดังนั้นวิธีการแก้ปัญหานี้ประการหนึ่ง ซึ่งได้จากข้อเสนอแนะในคำถามปลายเปิดของกลุ่มพยาบาล คือขอให้ห้องสมุดเปิดบริการในวันอาทิตย์เช้าครึ่งวันด้วย

3.5 ขอรับวารสารภาษาไทยเพิ่ม และเนื่องจากข้อเสนอแนะในคำถามปลายเปิดของกลุ่มพยาบาลที่ไม่ใช่ห้องสมุดได้เสนอแนะมาเช่นกันคือ ขอให้ห้องสมุดขอรับวารสารภาษาไทยเพิ่ม ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการสำรวจแล้ว พบว่าห้องสมุดโรงพยาบาลพระปกเกล้ามีวารสารภาษาไทยเพียง 20 รายการเท่านั้น ซึ่งนับว่าน้อยมาก เพราะปัจจุบันมีวารสารภาษาไทยที่ออกโดยหน่วยงานของกระทรวงสาธารณสุขเป็นจำนวนมาก เช่น วารสารของโรงพยาบาลต่าง ๆ และนอกจากนี้ยังมีวารสารภาษาไทยทางการแพทย์ที่ออกโดยสถาบัน และสมาคมแพทย์ต่าง ๆ ด้วย ดังนั้นบรรณารักษ์ของห้องสมุดจึงควรพิจารณาจัดหาวารสารภาษาไทยเข้าห้องสมุดให้มากกว่าที่มีอยู่ในปัจจุบัน โดยอาจจะทำได้ด้วยวิธีขอ แลกเปลี่ยน หรือขอรับ

เป็นต้น ซึ่งผลจากการที่ห้องสมุดมีวารสารภาษาไทยเพิ่มขึ้นนั้น อาจจะเป็นแรงจูงใจให้บุคลากรกลุ่มพยาบาลเข้าใช้ห้องสมุดเพิ่มขึ้น เพราะวารสารภาษาไทยอ่านง่าย และให้ข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัยแก่ผู้อ่าน

4. ปรับปรุงวิธีการเลือกซื้อสิ่งพิมพ์ของห้องสมุดโดยการให้กลุ่มบุคลากรทุกฝ่ายของโรงพยาบาลได้มีส่วนร่วมในการสั่งซื้อสิ่งพิมพ์ด้วย จากการสัมภาษณ์บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงพยาบาลพระปกเกล้าในเรื่องวิธีการเลือกซื้อสิ่งพิมพ์แล้ว พบว่าวิธีการเลือกซื้อสิ่งพิมพ์ของสิ่งพิมพ์ของห้องสมุดส่วนใหญ่จะได้รับการแนะนำจากอาจารย์แพทย์และแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาวิชา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยครั้งนี้ว่าผู้ใช้ห้องสมุด กลุ่มแพทย์ แสดงความคิดเห็นในเรื่องวัสดุสิ่งพิมพ์ของห้องสมุดว่าจัดอยู่ในเกณฑ์ดี แต่บุคลากรอีก 2 กลุ่ม คือ กลุ่มพยาบาลและกลุ่มนักวิชาการ มีความเห็นว่าวัสดุสิ่งพิมพ์ของห้องสมุดอยู่ในเกณฑ์ปานกลางเท่านั้น ทั้งนี้อาจจะสืบเนื่องมาจากบุคลากรกลุ่มพยาบาล และกลุ่มนักวิชาการ มีส่วนร่วมในการสั่งซื้อสิ่งพิมพ์ของห้องสมุดน้อยกว่ากลุ่มแพทย์ก็เป็นได้ ผู้วิจัยขอเสนอแนะวิธีการที่จะปรับปรุงการเลือกซื้อสิ่งพิมพ์ของห้องสมุดคือ

4.1 ห้องสมุดควรจัดสรรเงินงบประมาณของห้องสมุดที่เป็นค่าซื้อวัสดุสิ่งพิมพ์ให้แก่แผนกต่าง ๆ ของโรงพยาบาลอย่างเหมาะสม และให้บุคลากรแผนกต่าง ๆ ได้มีส่วนร่วมในการสั่งซื้อสิ่งพิมพ์โดย

4.1.1 ในระยะต้นปีงบประมาณของแต่ละปี ทางห้องสมุดควรจะทำหนังสือเวียนไปยังแต่ละแผนกเพื่อแจ้งให้แผนกต่าง ๆ ทราบว่า ห้องสมุดมีงบประมาณสำหรับซื้อหนังสือของแต่ละแผนกเป็นจำนวนเท่าใด และให้แต่ละแผนกแจ้งให้ห้องสมุดทราบว่าต้องการซื้อหนังสือและสิ่งพิมพ์อะไรบ้าง

4.1.2 ส่งรายชื้อหนังสือและสิ่งพิมพ์ใหม่ ๆ ที่สำนักพิมพ์ต่าง ๆ เสนอมา ให้บุคลากรทุกแผนกของโรงพยาบาลทราบ และให้เสนอว่าต้องการให้ห้องสมุดจัดซื้อสิ่งพิมพ์รายการใดบ้าง

4.1.3 จัดทำสมุดแนะนำการซื้อสิ่งพิมพ์ใหม่ของห้องสมุดวางไว้ที่โต๊ะ ยืม-คืน หนังสือ เพื่อผู้ใช้จะได้แจ้งความจำนงได้ว่าต้องการให้ห้องสมุดซื้อสิ่งพิมพ์ใหม่อะไรบ้างเข้าห้องสมุด

5. พัฒนางานบริการต่าง ๆ ของห้องสมุดซึ่งจัดให้บริการในปัจจุบัน เช่น

5.1 เพิ่มวิธีการแนะนำการให้ห้องสมุด เนื่องจากผลการสำรวจการให้บริการต่าง ๆ ที่ห้องสมุดจัดให้แก่ผู้ใช้บริการปรากฏว่า บุคลากรทั้ง 3 กลุ่มของโรงพยาบาล

ให้บริการแนะนำการไร้ห้องสมุดในอัตราค่าสุดคือร้อยละ 4.00 นอกจากนี้ยังพบว่าบุคลากรของโรงพยาบาลไม่นิยมไร้คู่มือช่วยค้นหนังสือและสิ่งพิมพ์ที่ห้องสมุดจัดไว้ให้ อาทิเช่น บัตรรายการและคู่มือการไร้ห้องสมุด และผู้ใช้ห้องสมุดส่วนใหญ่ไร้วิธีค้นหาหนังสือและสิ่งพิมพ์ โดยการตามบรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ ซึ่งวิธีการดังกล่าวทำให้สิ้นเปลือง บุคลากรที่ต้องทำหน้าที่อย่างอื่นต้องคอยมาชี้แจงหรือช่วยค้นหาให้ รวมทั้งทำให้เกิดการสูญเปล่าในเรื่องบัตรรายการ และคู่มือการไร้ห้องสมุดที่เจ้าหน้าที่จัดพิมพ์ไว้ให้บริการแก่กลับมิได้ใช้เพียงส่วนน้อยเท่านั้น ดังนั้นในการแก้ปัญหาเหล่านี้ ผู้วิจัยขอเสนอแนะบรรณารักษ์ห้องสมุดดังนี้

5.1.1 ทักป้ายแนะนำการไร้คู่มือช่วยค้นประเภทต่าง ๆ

เช่น ป้ายแสดงระบบการจัดหมวดหมู่หนังสือของห้องสมุด ทักป้ายตัวอย่างการค้นบัตรรายการที่บัตรรายการ เป็นต้น

5.1.2 ห้องสมุดควรจัดบรรยายเชิงวิชาการเป็นครั้งคราว

เกี่ยวกับแนะนำวิธีการไร้ห้องสมุด โดยการเชิญบุคลากรกลุ่มต่าง ๆ ของโรงพยาบาลเข้าร่วมฟังการบรรยาย และทางห้องสมุดควรจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ประกอบการบรรยายเพื่อให้ผู้ฟังสามารถเข้าใจได้ง่ายรวมทั้งเกิดทัศนคติที่ดีต่อการเข้าใช้บริการของห้องสมุดด้วย

5.1.3 เนื่องจากปัจจุบันห้องสมุดโรงพยาบาลพระปกเกล้า

มีห้องฉายแถบบันทึกภาพ (Video Tape) และห้องฉายสไลด์ (Slide) โดยเปิดให้บริการ 2 ห้อง รวมทั้งโรงพยาบาลก็มีนักวิชาการโสตทัศนศึกษาประจำอยู่ด้วย บรรณารักษ์ห้องสมุดจึงควรขอความร่วมมือกับนักวิชาการโสตทัศนศึกษาร่วมกันจัดทำแถบบันทึกภาพ หรือสไลด์เทป เรื่อง แนะนำวิธีการไร้ห้องสมุด เพื่อให้บุคลากรของโรงพยาบาลรวมทั้งแพทย์ฝึกหัดและนักศึกษาแพทย์ที่สนใจสามารถยืมไปฉายได้เอง

5.2 ควรลดราคาค่าถ่ายเอกสารวิชาการให้ถูกลง จากผลการ

สำรวจปรากฏว่าผู้ใช้ห้องสมุดนิยมใช้บริการถ่ายเอกสารเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะบุคลากรกลุ่มแพทย์มีอัตราความต้องการในการถ่ายเอกสารสูงกว่ากลุ่มอื่น ปัจจุบันบริการถ่ายเอกสารมีความสำคัญและจำเป็นสำหรับห้องสมุดแพทย์อย่างมาก เพราะวรรณกรรมทางการแพทย์มีราคาแพง ดังนั้นการที่บุคลากรของโรงพยาบาลใช้บริการถ่ายเอกสารมากก็เท่ากับเป็นการช่วยลดปัญหาการขาดแคลนต้นฉบับที่จะให้บริการด้วย ห้องสมุดจึงควรลดราคาค่าถ่ายเอกสารทางวิชาการให้ถูกลงกว่าเดิม เพราะนอกจากจะช่วยลดภาระของผู้ใช้บริการห้องสมุดแล้วก็ยังเป็นการส่งเสริมวิชาการของโรงพยาบาลด้วย

5.3 ปรับปรุงบริการรถตุ๊กตาคา เนื่องจากบริการรถตุ๊กตาคาเป็นบริการอีกชนิดหนึ่งที่ห้องสมุดจัดให้บริการ แต่มีผู้ใช้บริการชนิดนี้ค่อนข้างต่ำคือร้อยละ 6.00 รวมทั้งมีผู้แสดงความคิดเห็นในแบบสอบถามปลายเปิดจำนวนหลายรายที่ไม่รู้จักบริการดังกล่าว ดังนั้นห้องสมุดจึงควรแนะนำบริการชนิดนี้ไว้ในบริการแนะนำวิธีการใช้ห้องสมุดด้วย โดยอธิบายถึงประโยชน์ของบริการรถตุ๊กตาคา การจับเก็บ สถานที่เก็บและวิธีการคืน เพื่อให้ผู้ใช้ได้เข้าใจประโยชน์ของบริการชนิดนี้ให้มากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

6. จัดบริการเพิ่มขึ้นนอกเหนือจากที่มีอยู่ จากการสำรวจความต้องการในการใช้บริการที่ห้องสมุดยังไม่ได้จัดให้บริการ พบว่าผู้ใช้ห้องสมุดมีความต้องการใช้บริการอื่น ๆ นอกเหนือจากที่มีอยู่ในระดับปานกลาง และมีเพียงหัวข้อเดียว ที่ผู้ใช้มีความต้องการในระดับน้อยคือ บริการขอยืมเอกสารจากต่างประเทศ ดังนั้นบรรณารักษ์จึงควรพิจารณาจัดบริการต่าง ๆ เพิ่มขึ้น ให้แก่ผู้ใช้บริการตามลำดับของค่าเฉลี่ยของน้ำหนักความต้องการดังนี้คือ ช่วยศึกษาค้นคว้าหนังสือ วารสารและสิ่งพิมพ์ให้แก่ผู้ใช้ จัดชั้นแสดงหนังสือ วารสารและสิ่งพิมพ์ใหม่ บริการจัดทำรายชื่อสิ่งพิมพ์ใหม่ของห้องสมุดส่งไปตามหน่วยงานต่าง ๆ ของโรงพยาบาล จัดนิทรรศการในโอกาสที่เหมาะสม จัดบริการสิ่งพิมพ์รัฐบาล โดยเฉพาะสิ่งพิมพ์ที่เป็นของกระทรวงสาธารณสุขด้วยวิธีแยกระบบการจัดเก็บจากหนังสือค่าราคาทั่วไป พร้อมทั้งให้บริการเพื่อช่วยให้ผู้ใช้ห้องสมุดสามารถค้นคืนได้สะดวก จัดทำคู่มือแนะนำการใช้ Index Medicus หรือศึกษาวิธีใช้วิธีที่โตะวาง Index Medicus เพิ่มบริการ MEDLARS* ซึ่งสามารถศึกษาค้นคว้าให้บริการนี้ได้โดยผ่านทางหอสมุดศิริราช มหาวิทยาลัยมหิดลโดยตรง สำหรับบริการศึกษาค้นคว้าเอกสารจากต่างประเทศ ถึงแม้ว่าจะมีผู้ต้องการใช้บริการชนิดนี้ในระดับน้อยก็ตาม ทางห้องสมุดควรจัดบริการนี้เพิ่มขึ้นด้วยเพื่อพัฒนางานบริการของห้องสมุดให้กว้างขวางกว่าเดิม

เป็นบริการช่วยรวบรวมบรรณานุกรมเรื่องที่ต้องการเกี่ยวกับการแพทย์ สาธารณสุข และสาขาที่เกี่ยวข้อง ว่ามีบทความที่ตรงกับที่สนใจอยู่ในวารสารเล่มใด ปีใดบ้าง บริการนี้จะช่วยค้นข้อมูลทั้งที่เป็นข้อมูลย้อนหลังและข้อมูลปัจจุบันโดยใช้คอมพิวเตอร์

ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหาร ชั้นสูง

1. ผู้บริหารชั้นสูงระดับกระทรวงควรพิจารณาจัดสรรงบประมาณพิเศษให้กับโรงพยาบาลที่จะจัดตั้งเป็นโรงพยาบาลศูนย์การศึกษาแพทยศาสตร์คลินิก เพื่อใช้ในการปรับปรุงห้องสมุดของโรงพยาบาลที่มีฐานะเป็นโรงเรียนแพทย์ เพราะห้องสมุดจะต้องมีหน้าที่รับผิดชอบร่วมกับสถาบันการศึกษา ในการจัดบริการให้เพียงพอเพื่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของห้องสมุด¹ เนื่องจากผลของการวิจัยครั้งนี้ที่บุคลากรทุกกลุ่มของโรงพยาบาลแสดงความวิตกกังวลต่อสภาพและบริการของห้องสมุดโรงพยาบาลพระปกเกล้าว่าจัดอยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำ ผู้วิจัยได้ศึกษาถึงสาเหตุหลายประการเพื่อประกอบการวิจัยครั้งนี้ และพบว่าโรงพยาบาลพระปกเกล้าได้จ่ายเงินงบประมาณที่ได้รับในการปรับปรุงห้องสมุดของโรงพยาบาล แต่ก็ยังไม่เพียงพอเพราะงบประมาณที่ได้รับมีจำนวนน้อย ทั้งนี้ทางโรงพยาบาลจึงต้องใช้เงินบำรุงของโรงพยาบาลที่มีอยู่เกือบทั้งหมดเพื่อการพัฒนาห้องสมุด² ซึ่งจะเห็นได้ว่าถ้าห้องสมุดของโรงพยาบาลแห่งอื่นที่จะเปิดเป็นศูนย์การศึกษาแพทยศาสตร์คลินิกไม่ได้รับเงินงบประมาณมากพอหรือไม่มีเงินบำรุงโรงพยาบาลที่จะช่วยให้ซื้อวารสารและสิ่งพิมพ์ได้เพียงพอ ทำให้โรงพยาบาลแห่งนั้นไม่สามารถพัฒนางานห้องสมุดให้ดำเนินไปด้วยดีและมีประสิทธิภาพ

2. ผู้บริหารชั้นสูงควรกำหนดค้ำประกันหรืออัตราเจ้าหน้าที่ห้องสมุดให้แก่โรงพยาบาลทุกแห่งที่อยู่ในโครงการส่งเสริมการศึกษาแพทย์สำหรับชาวชนบท เพื่อเป็นการพัฒนางานห้องสมุดของแต่ละโรงพยาบาลให้สามารถให้บริการผู้ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

¹ Gertrude E. Foreman and CarolAnn Balwin, "Evaluation of Library Service to Rural Physician Associate Program Students," p. 375.

² จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและกระทรวงสาธารณสุข, "รายงานการประชุมกรรมการประสานงานโครงการส่งเสริมการศึกษาแพทย์สำหรับชาวชนบท ครั้งที่ 1/2524" หน้า 5.

แนวทางสำหรับการวิจัยในอนาคต

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษามูลค่าการของโรงพยาบาลพระปกเกล้าทั้ง 3 กลุ่ม คือ กลุ่มแพทย์ กลุ่มพยาบาล และกลุ่มนักวิชาการรวมกัน ในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำการศึกษา เฉพาะกลุ่ม เจเน เฉพาะกลุ่มแพทย์ หรือกลุ่มพยาบาล เพื่อจะได้ทราบรายละเอียดของความ คิดเห็นและความต้องการของกลุ่มบุคลากรแต่ละกลุ่มให้ลึกซึ้งกว่านี้

นอกจากนี้ควรทำการสำรวจการใช้วารสารของห้องสมุดโรงพยาบาลพระปกเกล้า รังห้องสมุดโรงพยาบาลประมาณครึ่งหนึ่งของงบประมาณทั้งหมดในการจัดหาวารสารและสิ่งพิมพ์มา ให้บริการ ปัจจุบันห้องสมุดมีวารสารภาษาต่างประเทศถึง 170 รายการ แต่ผลของการวิจัย กลับพบว่าผู้ใช้บริการนิยมใช้หนังสือมากกว่าสิ่งพิมพ์ชนิดอื่น ดังนั้นผลของการสำรวจการใช้ วารสารของห้องสมุดจะเป็นประโยชน์สำหรับข้อมูลเบื้องต้นของห้องสมุดในการจัดหาและการ ให้บริการด้านวารสารให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สำหรับห้องสมุดศูนย์การศึกษาแพทยศาสตร์คลินิกแห่งอื่น ๆ ของโครงการส่งเสริม การศึกษาแพทย์สำหรับชาวชนบท ก็ควรทำการศึกษาทัศนคติของบุคลากรที่มีต่อสภาพและบริการ ของห้องสมุดเช่นกัน เพื่อจะได้นำผลการวิจัยมาศึกษาเปรียบเทียบกันว่า ความคิดเห็นความ ต้องการและปัญหาของผู้ใช้แต่ละแห่งเหมือนกัน หรือแตกต่างกันอย่างไร โดยจะได้นำเอาผล สรุปรวมของการวิจัยมาใช้ประโยชน์ร่วมกันในแนวทางการพัฒนาห้องสมุดที่เป็นศูนย์การศึกษา แพทยศาสตร์คลินิก ห้องสมุดโรงพยาบาลศูนย์และห้องสมุดโรงพยาบาลทั่วไปด้วย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย